T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/161
KARAR NO : 2025/677
KARAR TR : 24/11/2025

ÖZET: İzinsiz ve ruhsatsız olarak faaliyette bulunduğu ve kumar oynatıldığı tespit edilen dernek lokalinin, mülki idare amirinin kararıyla mühürlenmesine ilişkin işlemin, kamu düzeninin korunması amacıyla, idarenin kamu gücüne dayalı olarak tek yanlı irade beyanıyla tesis edilen idari işlem niteliğinde olduğu; bu nedenle, söz konusu mühürleme kararının iptali istemiyle açılan davanın görüm ve çözümünde İDARİ YARGI YERİNİN görevli olduğu hk.

K A R A R

Davacı : B. v. B. S. O. D. ni temsilen
(Adli Yargıda M. A. İdari Yargıda M. A. T.)
Davalı : Karşıyaka Kaymakamlığı

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı, İzmir ili, Karşıyaka ilçesi, adresinde bulunan işletmenin, kendisinin başkanı olduğu ve 17/03/2023 tarihinde kurulan B. v. B. S. O. D. tarafından işletildiğini, derneğin kuruluşuna ilişkin kabul ve izin belgesinin 04/04/2023 tarihinde taraflarına ulaştığını, bu tarihten sonra ilgili işletmenin ruhsatını almak için işlemlere başladıklarını, ilgili işletmenin eski işletmecisi olan P. B. v. B. S. D. aleyhine Karşıyaka Kaymakamlığının 16/03/2023 tarih ve E-73578154-450-12120 sayılı yazısıyla, kumar oynandığı gerekçesiyle resen mühürleme kararı verildiğini, bu kararın 04/04/2023 tarihinde P. B. v. B. S. D. ne tebliğ edilerek 05/04/2023 tarihinde uygulandığını, ancak bu tarih itibariyle ilgili işletmenin kendisinin başkanı olduğu B. v. B. S. O. D. tarafından işletildiğini, ilgili işletmede mühürleme işleminin uygulanmasının maddi ve manevi olarak telafisi çok güç zararlar oluşturacağını, ayrıca eski işletmenin fiili dolayısıyla meydana gelen bu kararın uygulanmasının ilgili yerin işletmecisi değiştiği için haksız ve yersiz olacağını ileri sürerek; P. B. v. B. S. D. aleyhine verilmiş olup, ilgili işletmede uygulanacak olan Karşıyaka Kaymakamlığının 16/03/2023 tarih ve E-73578154-450-12120 sayılı resen mühürleme kararının iptali ve mühürlenme işleminin durdurulması istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Karşıyaka 1. Sulh Ceza Hakimliği 11/04/2023 tarih ve D.İş.2023/1566 sayılı kararı** ile, itiraza konu kararın hakimliklerinin görev alanına girmediği gerekçesiyle, başvurunun 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 28/1-b maddesi uyarınca görevsizlik nedeniyle usulden reddine karar vermiş, davacının karara itiraz etmesi üzerine Karşıyaka 2. Sulh Ceza Hakimliği 27/04/2023 tarih ve D.İş.2023/2658 sayılı kararı ile itirazın reddine karar vermiş ve karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Hakimliğimizce dosya üzerinde yapılan inceleme sonunda;*
> *Uyuşmazlığın, muteriz derneğin Dernekler Yönetmeliğinin 70.maddesine göre*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden XRUB+U+ - H1ic0G7 - UnyfqwY - AoRx3E= ile erişebilirsin

kapatılmasına ilişkin olduğu, başta Danıştay 10. Dairesi'nin 14/05/2020 tarih, 2019/10580 Esas, 2020/1340 Karar sayılı ilamı olmak üzere İdare Mahkemeleri, Bölge İdare Mahkemeleri ve Danıştay'ın birçok kararında bahse konu duruma ilişkin dosyaların esastan incelendiğinin anlaşıldığı, idarece yapılan işlemin mahiyeti(süresiz kapatma) ve Kabahatler Kanunu'nun 27/8 maddesi de gözetildiğinde itiraza konu yaptırımların idari yargının görev alanına girdiği ve söz konusu kararların Sulh Ceza Hakimliğince incelenebilecek karârlardan olmadığı anlaşılmakla, itiraz edenin iş bu talebinin 5326 sayılı yasanın 28/1-b maddesi uyarınca görevsizlik nedeniyle usulden reddine ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 9/1. Maddesi gereğince kararın kesinleşmesini izleyen günden itibaren otuz gün içinde görevli mahkemede dava açılabileceğinin muhtariyetine yönelik karar vermek gerektiği kanaatine varılmış ve aşağıdaki şekilde karar verilmiştir.

KARAR : Yukarıda açıklanan nedenlerle:

1-İtiraza konu, 16/03/2023 Tarih ve E-73578154-450-12120 sayılı mühürleme kararının hakimliğimiz görev alanına girmediğinden başvurunun 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 28/1-b maddesi uyarınca görevsizlik nedeniyle usulden REDDİNE,..."

3. Davacı, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. İzmir 5. İdare Mahkemesi 18/05/2023 tarih ve E.2023/906, K.2023/1106 sayılı kararı ile, *"dava konusu işlemin ve dernek başkanı sıfatıyla davayı açan şahsın dernek temsilcisi olduğuna ilişkin bilgi ve belgelerin dava dilekçesine eklenmediği"* gerekçesiyle dava dilekçesinin reddine karar vermiş, bunun üzerine davacı istenilen belgeleri dava dilekçesine ekleyerek talebini yinelemiştir.

5. İzmir 5. İdare Mahkemesi 31/01/2024 tarih ve E.2023/1154, K.2024/112 sayılı kararı ile, davanın reddine karar vermiş, davacının kararı istinaf etmesi üzerine İzmir Bölge İdare Mahkemesi Yedinci İdari Dava Dairesi 28/11/2024 tarih ve E.2024/1012, K.2024/2149 sayılı kararı ile 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 45. maddesinin 5. fıkrası uyarınca istinaf başvurusunun kabulüne, istinafa konu İzmir 5. İdare Mahkemesi'nin 31/01/2024 tarih ve E.2023/1154, K.2024/112 sayılı kararının kaldırılmasına, yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

6. **İzmir 5. İdare Mahkemesi 10/01/2025 tarih ve E.2025/4 sayılı kararı** ile, açılan davanın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği, mahkemelerinin görevli olmadığı gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanunun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, işin incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava dosyasının incelenmesinden, dava dışı P. B. v. B. S. D. nin işletmekte olduğu adresinde 02.03.2023 tarihinde yapılan denetimde işletmede kumar oynandığının tespit edildiği ve ruhsatsız olarak faaliyet gösterdiğinin tutanak altına alındığı, söz konusu tutanak uyarınca ilgili iktisadi işletmenin; Dernekler Yönetmeliğinin 70. maddesi ile Dernekler Müdürlüğünün Valilik Makamından aldığı 10.01.2008 tarih ve 190 sayılı oluru uyarınca Emniyet Müdürlüğünce kapatılmasına yönelik 16.03.2023 tarihli Karşıyaka Kaymakamlığı işleminin tesis edildiği, söz konusu işlemin tesisinden bir gün sonra 17.03.2023 tarihinde aynı adreste bu defa davacı B. v. B. S. O. D. nin kurulduğu, sonrasında ise 03.04.2023 tarihli dava dışı P. B. v. B. S. D. (genel kurul) kararı ile 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 76. maddesi uyarınca derneklerinin feshine karar verildiği, söz konusu adreste bu defa 17.03.2023 tarihli kira sözleşmesi uyarınca işletmeyi devralarak faaliyet gösteren davacı B. v. B. S. O. D. nce iktisadi işletmenin devam ettirildiği ve yine davacı dernek tarafından işletmenin

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden XRUB+U+ - H1ic0G7 - UnyfqwY - AoRx3E= ile erişebilirsin

kapatılmasına ilişkin dava konusu 16.03.2023 tarihli Karşıyaka Kaymakamlığı işleminin tesis edildiği, bununla birlikte dernek faaliyetlerinin sona erdirilmediği anlaşılmaktadır.

Dernek binasının izinsiz olarak halka açılarak lokâl haline getirilip, iş yerinde kumar oynadığı tespit edildikten sonra idarece kapatılması, her ne kadar idari bir işlem mahiyetinde ise de, yukarıda alıntılanan 5253 sayılı Yasanın 18 ve diğer maddelerindeki açık düzenleme karşısında uyuşmazlığın, özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Bununla birlikte, aynı uyuşmazlığa ilişkin olarak, Karşıyaka 1. Sulh Ceza Mahkemesinin 11.04.2023 tarih ve 2023/1566 D.İş sayılı kararıyla görevsizlik kararı verildiği, karara yapılan itirazın ise Karşıyaka 2. Sulh Ceza Hakimliğinin 27.04.2023 tarih ve 2023/2658 D.İş sayılı kararıyla reddedilerek 27.04.2023 tarihinde kesinleştiği anlaşılmakta olup, görevsizlik kararı vermiş olan adli yargı merciinin görevli olduğu kanaatine varıldığından, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19'uncu maddesi hükmü gereğince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmek suretiyle, görevli merciin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulması ve davanın esasının incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine kadar ertelenmesi gerekmektedir..."

7. İzmir 5. İdare Mahkemesi tarafından 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için adli ve idari yargı dava dosyalarının asılları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

8. Uyuşmazlık Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 16. maddesi uyarınca, Danıştay Başsavcılığı ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının somut uyuşmazlığa ilişkin yazılı düşünceleri istenilmiştir.

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCELERİ

A. Danıştay Başsavcılığının Yazılı Düşüncesi

9. Danıştay Başsavcısı, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde idari yargının görevli olduğu yönünde yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"...P. B. v. B. S. D. adıyla adresinde izinsiz ve ruhsatsız olarak faaliyette bulunduğu ve kumar oynatıldığı tespit edilen iş yerinin süresiz olarak kapatılmasına ilişkin Karşıyaka Kaymakamlığının 16/03/2023 tarihli ve 12120 sayılı işleminin iptali istemiyle açılan davada, Karşıyaka 1. Sulh Ceza Hakimliği'nin 11/04/2023 tarihli ve 2023/1566 D. İş sayılı kararı ile süresiz kapatma kararına karşı açılan davanın, Kabahatler Kanunu'nun 27/8 maddesi gereğince idari yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle yargı yolu bakımından reddine karar verilmesi üzerine İzmir 5. İdâre Mahkemesinin E:2025/4 esasına kayden açılan davada, anılan Mahkemenin 10/01/2025 tarihli ara kararıyla, izinsiz olarak lokal haline getirilerek kumar oynatıldığı tespit edilen dernek binasının kapatılması idari işlem mahiyetinde olsa da 5253 sayılı Yasanın 18. ve diğer maddelerindeki açık düzenleme karşısında uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle 2247 sayılı Kanûnun 19. maddesi uyarınca görevli merciin belirtilmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine iletilmesi üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca Başsavcılığımıza gönderilen dosyalar incelendi:

İLGİLİ MEVZUAT:

5253 sayılı Dernekler Kanunu'nun "Derneklerin İzinle Kurabileceği Tesisler" başlıklı 26/1 maddesinde: "Derneklerin, tüzüklerinde gösterilen amaçları gerçekleştirmek üzere, eğitim ve öğretim faaliyetleri için yurt, pansiyon; üyeleri için lokâl açmaları ve lokâllerinde alkollü içki kullanılması ile bu tesislerin işletilmesi mülkî idare amirinden izin almalarına

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden XRUB+U+ - H1ic0G7 - UnyfqwY - AoRx3E= ile erişebilirsin

bağlıdır"

"Kurulması yasak olan dernekler ve yasak faaliyetler" başlıklı 30. maddesinde: " Dernekler; a) Tüzüklerinde gösterilen amaç ve bu amacı gerçekleştirmek üzere sürdürüleceği belirtilen çalışma konuları dışında faaliyette bulunamazlar.

b) Anayasa ve kanunlarla açıkça yasaklanan amaçları veya konusu suç teşkil eden fiilleri gerçekleştirmek amacıyla kurulamaz"

"Ceza Hükümleri" başlığı altındaki 32/p maddesinde: "30 uncu maddenin (b) bendinde belirtilen kurulması yasak dernekleri kuranlar ile bu bende aykırı harekette bulunan dernek yöneticileri fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde bir yıldan üç yıla kadar hapis ve elli günden az olmamak üzere adlî para cezası ile cezalandırılır ve derneğin feshine de karar verilir"

"Cezaların uygulanması" başlığı altındaki 33/3 maddesinde: "Bu Kanunda yazılı olan idarî yaptırımlara karar vermeye mahalli mülki amir yetkilidir"

"Yargılama Usulleri" başlıklı 18. maddesinde: "Bu Kanunla ilgili olarak hukuk mahkemelerinde bakılacak davalarda basit yargılama usulü uygulanır"

"Kolluk kuvvetlerinin yetkisi" başlıklı 20. maddesinde: "Kamu düzeninin korunması veya suç işlenmesinin önlenmesi nedenlerinden birine bağlı olarak usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça, yine bu nedenlere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan durumlarda mülkî idare amirinin yazılı emri bulunmadıkça, kolluk kuvvetleri, dernek ve eklentilerine giremez, arama yapamaz ve buradaki eşyaya el koyamaz. Mülkî idare amirinin kararı yirmidört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını el koymadan itibaren kırksekiz saat içinde açıklar; aksi halde, el koyma kendiliğinden kalkar. Hâkim kararı, mülkî idare amiri tarafından dernek yöneticilerine yazıyla duyurulur"

31.03.2005 tarih ve 25772 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren Dernekler Yönetmeliğinin;

"İzinsiz Açılan lokâller" başlıklı 70. maddesinde: "İzinsiz olarak açılan veya izni iptal edildiği halde işletilen veya geçici olarak faaliyetten men edildiği halde süresinden önce açılan lokâller kolluk kuvvetlerince kapatılır" hükümlerine yer verilmiştir.

2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun 8/A maddesinde, Polisçe kat'i delil elde edilmesi halinde, kumar oynanan umumi ve umuma açık yerler ile her çeşit özel ve resmi kurum ve kuruluşlara ait lokallerin, mahallin en büyük mülki amiri tarafından otuz günü geçmemek üzere geçici süreyle faaliyetten men edileceği hüküm altına alınmıştır.

HUKÛKÎ DEĞERLENDİRME :

2577 sayılı İdarî Yargılama Usûlü Kanunu'nun 2. maddesinin (1-a) işaretli bendinde, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları idarî dava türleri arasında sayılmıştır.

İdari işlem; idarenin, hukuk âleminde değişiklik, yenilik doğuran irade açıklaması olup, bir tasarruf veya kararın idari işlem sayılabilmesi için, idari makamca verilmiş olması ve idarenin, idare hukuku alanında gördüğü idari faaliyete ilişkin olması gerekmektedir.

İdari makamların, idari faaliyetin görülmesi sırasında kullandıkları kamu gücü ise, söz konusu makamlara, bireyler ile girdikleri ilişkilerde, onların iradesinden bağımsız bir şekilde, hatta karşıt iradelerine rağmen, tek yanlı olarak hukuki sonuçlar ve etkiler yaratabilecek işlemler yapabilme yetki ve yeteneği tanıdığından, kamu gücünün kullanılmasından doğan uyuşmazlıkların idari yargı yerinde görülmesi gerektiği açıktır.

Başka bir ifadeyle, idare hukuku kuralları içinde kamu hizmetinin yürütülmesi amacıyla, kamu gücü kullanılarak tek yanlı irade beyanıyla tesis edilen idari işlemler, idari eylemler ve idari sözleşmelerden doğan uyuşmazlıklar nedeniyle açılan davaların görüm ve çözümü, idari yargının görev alanında bulunmaktadır.

Olayda dernek binasının izinsiz ve ruhsatsız olarak lokâl şeklinde kullanıldığı ve kumar oynatıldığı tespit edildikten sonra idarece kapatılması, idarenin üstün kamu gücüne dayalı olarak tek yanlı tesis ettigi idari işlem mahiyetinde olduğundan uyuşmazlığın, 2577 sayılı Kanunun 2. Maddesinin (1-a) işaretli bendi uyarınca idarî işlemlerden dolayı kişisel menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları kapsamında idarî yargı merciince çözümlenmesi gerekmektedir.

SONUÇ: Açıklanan nedenlerle, 2247 sayılı Kanunun 19. maddesi uyarınca

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden XRUB+U+ - H1ic0G7 - UnyfqwY - AoRx3E= ile erişebilirsin

uyuşmazlığın görüm ve çözümünde idârî yargının görevli olduğu düşünülmektedir."

B. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Yazılı Düşüncesi

10. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, davanın görüm ve çözümünün idari yargı yerine ait olduğu yönünde yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"...Davacı B. v. B. S. O. D. tarafından, P. B. v. B. S. D. adıyla izinsiz ve ruhsatsız olarak faaliyette bulunduğu tespit edilen iş yerinin süresiz olarak kapatılması ve işletmeye idari para cezası uygulanması hususunda gereği için Karşıyaka İlçe Emniyet Müdürlüğüne yazılan 16.03.2023 tarihli ve 12120 sayılı yazının iptali istemiyle Karşıyaka 1. Sulh Ceza Hâkimliğine yapılan başvurunun, adı geçen mahkemenin 11.04.2023 tarihli ve 2023/1566 Değişik İş sayılı kesinleşen kararıyla, itiraza konu işlemin idari yargının görevine girdiği gerekçesiyle yargı yolu bakımından usulden reddi üzerine, aynı istemle idari yargıda açılan davada sonuç olarak İzmir 5. İdare Mahkemesi tarafından verilen 10.01.2025 tarihli ve 2025/4 Esas sayılı kararla, izinsiz olarak lokal hâline getirilerek kumar oynatıldığı tespit edilen demek binasının kapatılması idari işlem mahiyetinde olsa da 5253 sayılı Demekler Kanunu'nun 18. maddesi ve diğer maddelerindeki açık düzenleme karşısında uyuşmazlığın çözümünün adli yargının görevine girdiği gerekçesiyle 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar verilmesi nedeniyle, görüş ve düşünce bildirilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığı tarafından gönderilen 2025/161 Esas sayılı dosya incelendi.

Bilindiği gibi, Anayasa'nın 125. maddesinde, idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğu kurala bağlanmıştır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı'" kenar başlıklı 2. maddesinde, idari dava türleri: a) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları, b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları, c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar olarak sayılmıştır.

Kamu kurumlarınca alınan idari kararların yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile kanuna aykırı olup olmadığının yargısal denetiminin, 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinde "İdari dava türleri" arasında sayılan "İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları." kapsamında, idari yargı yerlerince yapılacağı açıktır.

Somut olayda uyuşmazlık bir idari yaptırım kararının iptali talebine yönelik olmayıp, idari yaptırım işleminin tesis edilmesi için ilgili idari birime yönelik, idare hukuku kuralları içerisinde kamu hizmetinin yürütülmesi amacıyla, kamu gücü kullanılarak tek yanlı irade beyanıyla tesis edilen idari işlemin iptali isteminden kaynaklanmaktadır. Öte yandan, 5253 sayılı Kanun'un 18. maddesinde yer alan; "Bu Kanunla ilgili olarak hukuk mahkemelerinde bakılacak davalarda basit yargılama usulü uygulanır." şeklindeki düzenleme, görevli yargı yerinin belirlenmesine ilişkin bir düzenleme olmayıp, bu Kanun'la ilgili olan davalardan hukuk mahkemelerinde bakılacak olanlarda basit yargılama usulünün uygulanacağını belirten bir düzenleme olduğundan, somut olayda bu maddenin de uygulanma olanağı bulunmamaktadır.

Bu hâliyle, davacı derneğe ait dernek binasının izinsiz ve ruhsatsız olarak lokal şeklinde kullanıldığı tespit edildikten sonra yetkili idare tarafından kapatılması ve idari yaptırım uygulanması için tesis edilen dava konusu işlem, idarenin üstün kamu gücüne dayalı olarak resen ve tek yanlı tesis ettiği idari işlem mahiyetinde olduğundan, davanın,

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden XRUB+U+ - H1ic0G7 - UnyfqwY - AoRx3E= ile erişebilirsin

2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen "İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları" kapsamında idari yargı yerinde çözülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Bu nedenle, İzmir 5. İdare Mahkemesinin başvurusunun reddine karar verilmesi gerekmektedir.

Gereği takdirlerinize sunulur."

IV. İLGİLİ HUKUK

11. 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nun "*Yargılama usulü"* başlıklı 18. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunla ilgili olarak hukuk mahkemelerinde bakılacak davalarda basit yargılama usulü uygulanır.

(Mülga ikinci fıkra: 23/1/2008-5728/578 md.)"

12. 5253 sayılı Kanun'un "*Kolluk kuvvetlerinin yetkisi*" başlıklı 20. maddesi şöyledir:

"Kamu düzeninin korunması veya suç işlenmesinin önlenmesi nedenlerinden birine bağlı olarak usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça, yine bu nedenlere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan durumlarda mülkî idare amirinin yazılı emri bulunmadıkça, kolluk kuvvetleri, dernek ve eklentilerine giremez, arama yapamaz ve buradaki eşyaya el koyamaz. Mülkî idare amirinin kararı yirmidört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını el koymadan itibaren kırksekiz saat içinde açıklar; aksi halde, el koyma kendiliğinden kalkar. Hâkim kararı, mülkî idare amiri tarafından dernek yöneticilerine yazıyla duyurulur."

13. 5253 sayılı Kanun'un "*Derneklerin izinle kurabileceği tesisler*" başlıklı 26. maddesi şöyledir:

"Derneklerin, tüzüklerinde gösterilen amaçları gerçekleştirmek üzere, eğitim ve öğretim faaliyetleri için yurt, pansiyon; üyeleri için lokal açmaları ve lokallerinde alkollü içki kullanılması ile bu tesislerin işletilmesi mülkî idare amirinden izin almalarına bağlıdır. (Mülga cümle:21/11/2024-7533/30 md.)"

14. 5253 sayılı Kanun'un "*Kurulması yasak olan dernekler ve yasak faaliyetler"* başlıklı 30. maddesi şöyledir:

"Dernekler;

a) Tüzüklerinde gösterilen amaç ve bu amacı gerçekleştirmek üzere sürdürüleceği belirtilen çalışma konuları dışında faaliyette bulunamazlar.

b) Anayasa ve kanunlarla açıkça yasaklanan amaçları veya konusu suç teşkil eden fiilleri gerçekleştirmek amacıyla kurulamaz.

c) Askerliğe, millî savunma ve genel kolluk hizmetlerine hazırlayıcı öğretim ve eğitim faaliyetlerinde bulunamaz, bu amaçları gerçekleştirmek üzere kamp veya eğitim yerleri açamazlar. Üyeleri için özel kıyafet veya üniforma kullanamazlar."

15. 5253 sayılı Kanun'un "*Ceza hükümleri*" başlıklı 32. maddesinin p fıkrası şöyledir:

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden XRUB+U+ - H1ic0G7 - UnyfqwY - AoRx3E= ile erişebilirsin

"...(Değişik: 23/1/2008-5728/558 md.)

p) 30 uncu maddenin (b) bendinde belirtilen kurulması yasak dernekleri kuranlar ile bu bende aykırı harekette bulunan dernek yöneticileri fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde bir yıldan üç yıla kadar hapis ve elli günden az olmamak üzere adlî para cezası ile cezalandırılır ve derneğin feshine de karar verilir.

..."

16. 5253 sayılı Kanun'un "*Cezaların uygulanması*" başlıklı 33. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda belirtilen cezalar çocuk dernekleri hakkında, yazılı olarak uyarılmasına rağmen tekrar edilmesi halinde uygulanır.

Bu Kanunun 32 nci maddesinde geçen "dernek yöneticileri" ibareleri dernek yönetim kurulu başkanını ifade eder.

(Değişik üçüncü fıkra: 23/1/2008-5728/559 md.) Bu Kanunda yazılı olan idarî yaptırımlara karar vermeye mahalli mülki amir yetkilidir.

(Mülga dördüncü fıkra: 23/1/2008-5728/578 md.)

(Mülga beşinci fıkra: 23/1/2008-5728/578 md.)"

17. 31.03.2005 tarih ve 25772 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren Dernekler Yönetmeliğinin "*İzinsiz açılan lokaller*" başlıklı 70. maddesi şöyledir:

"İzinsiz olarak açılan veya izni iptal edildiği halde işletilen veya geçici olarak faaliyetten men edildiği halde süresinden önce açılan lokaller kolluk kuvvetlerince kapatılır."

18. 2559 sayılı Polis Vazife ve Sal?hiyet Kanunu'nun 8. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 24/11/2004-5259/3 md.)

Polisçe kat'i delil elde edilmesi halinde;

A) Kumar oynanan umumî ve umuma açık yerler ile her çeşit özel ve resmi kurum ve kuruluşlara ait lokaller,

B) Mevzuata aykırı bir şekilde uyuşturucu madde imal edilen, satılan, kullanılan, bulundurulan yerler,

C) Mevzuata aykırı faaliyet gösteren genelevler, birleşme yerleri ve fuhuş yapılan evler ve yerler,

D) Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Anayasal düzenine, genel güvenliğe ve genel ahlâka zararı dokunacak oyun oynatılan, temsil verilen, film veya video bant gösterilen yerler ile internet üzerinden yapılan yayınlara izin verilen yerler,

E) Derneklere, sendikalara, loca ve kulüplere, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile benzeri kurum ve kuruluşlara ait ve yalnız üyelerinin yararlanması için açılan lokallerden, birden fazla denetim sonunda ve yazılı ihtara rağmen, iç yönetmeliğine aykırı faaliyet göstererek umuma açık yer durumuna geldiği tespit edilenler,

F) (Ek: 28/12/2006-5571/1 md.) Her türlü denize elverişli araçlarla günübirlik tur düzenleyen veya her türlü mal ve hizmet satanlardan, müşteriye faaliyetlerini duyururken veya müşteri kabul ederken çevreyi veya müşteriyi rahatsız edecek yöntemler kullananlar,

Mahallin en büyük mülkî amiri tarafından otuz günü geçmemek üzere geçici süreyle faaliyetten men edilir.

Bu maddede yazılı fiiller sebebiyle bir yıl içinde üç defa faaliyetten men edilen işyerlerinde, bu fiiller tekrar işlendiği takdirde, işyeri açma ve çalışma ruhsatları, mahallin en büyük mülkî amirinin bildirimi üzerine, belediye veya il özel idaresi tarafından beş iş günü içinde iptal edilir"

V. İNCELEME VE GEREKÇE

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden XRUB+U+ - H1ic0G7 - UnyfqwY - AoRx3E= ile erişebilirsin

A. İlk İnceleme

19. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Recep KILIÇ'ın katılımlarıyla yapılan 24/11/2025 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin başka bir noksanlık da bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

20. Raportör-Hâkim Süleyman ARIDURU'nun davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

21. Dava, B. v. B. S. O. D. tarafından, P. B. v. B. S. D. adıyla izinsiz ve ruhsatsız olarak faaliyette bulunduğu tespit edilen iş yerinin süresiz olarak kapatılması ve işletmeye idari para cezası uygulanması hususunda gereği için Karşıyaka İlçe Emniyet Müdürlüğüne yazılan 13/03/2023 tarihli ve 12120 sayılı yazının iptali istemiyle açılmıştır.

22. Uyuşmazlığın çözümü için öncelikle davaya konu işlemin hukuki niteliğinin belirlenmesi gerekmektedir.

23. Dosyanın incelenmesinden; /1 adresinde faaliyet gösteren iş yerinde, önceki işletmeci dernek tarafından kumar oynandığının tespiti üzerine Karşıyaka Kaymakamlığının 16/03/2023 tarih ve E-73578154-450-12120 sayılı yazısı ile söz konusu yerin mühürlenmesine karar verildiği, bu kararın uygulanmasının, işletmecinin değiştiği ileri sürülerek, davacı dernek tarafından iptali ve mühürleme işleminin durdurulması istemiyle dava açıldığı anlaşılmaktadır.

24. Uyuşmazlığın niteliği gereği, dava konusu işlemin, idari makam tarafından, kamu düzeninin korunması ve suç işlenmesinin önlenmesi amacıyla tesis edilen, tek yanlı irade beyanına dayanan ve hukuk âleminde sonuç doğuran bir işlem olduğu görülmektedir. 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nun 18, 20, 26, 30, 32, 33 ve 70. maddeleri ile 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu'nun 8/A maddesi hükümleri uyarınca, dernek lokallerinin izinsiz olarak açılması, izin iptaline rağmen faaliyetine devam edilmesi veya kumar oynatıldığının tespiti hâlinde, söz konusu yerin geçici veya süresiz olarak kapatılmasına yönelik karar alma yetkisinin mülki idare amirine verildiği anlaşılmaktadır.

25. Bu çerçevede, kamu gücüne dayalı olarak tesis edilen ve idarenin tek yanlı iradesiyle ilgililerin hukukî durumunda değişiklik doğuran söz konusu mühürleme işleminin, idari işlem niteliğinde olduğu açıktır. Bu tür işlemler, idare hukuku kuralları çerçevesinde tesis edilen ve kamu gücü kullanılmak suretiyle yürütülen idari faaliyet kapsamında bulunduğundan, bunlara karşı açılacak davaların görüm ve çözümü idari yargının görev alanına girmektedir.

26. Bu itibarla, dava konusu işlemin idarenin kamu gücüne dayalı olarak tesis

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden XRUB+U+ - H1ic0G7 - UnyfqwY - AoRx3E= ile erişebilirsin

edilmiş bir idari işlem mahiyetinde olması nedeniyle, uyuşmazlığın çözümünde 2577 sayılı Kanun'un 2-1/a maddesi uyarınca idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

27. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, İzmir 5. İdare Mahkemesinin 10/01/2025 tarih ve E.2025/4 sayılı başvurusunun reddi gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İzmir 5. İdare Mahkemesinin 10/01/2025 tarih ve E.2025/4 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE,

24/11/2025 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
YAŞAR	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Recep
ARSLAN	BALLI	KILIÇ

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden XRUB+U+ - H1ic0G7 - UnyfqwY - AoRx3E= ile erişebilirsin